

3^e advent 2018 - Een bijzondere ontmoeting

Evangelielezing: Lucas 1 : 39 – 56

De adventster hangt alweer twee weken voor de ramen, als teken dat we in deze weken tastend zoeken naar het licht in onze werkelijkheid.. Maar hoezo verwachten we het licht? Er is zoveel duisternis? Kan het ooit nog licht worden?

Maar als het lang geleden licht is geworden, dan zullen wij de hoop toch niet opgeven?

Want het geschiedde immers in die donkere dagen van de wrede koning Herodes, die wij ook kennen van de kindermoord in Bethlehem.

En het geschiedde in de dagen van keizer Augustus, en dus van de Romeinse overheersing; het Judese land was bezet land en Jeruzalem een bezette stad.

Het waren in die zin donkere tijden.

En hoe is dat in onze dagen?

In eigen land, dichtbij, nog steeds de onzekerheid of er zorg beschikbaar is, de eindeloze stroom vluchtelingen, die ons voor vragen en problemen stelt. En dan de angst voor terreur die zoveel landen en mensen in de greep hield en houdt.

En breder gezien de milieucrisis – wat zal de grote klimaatconferentie in Katowice ons uiteindelijk brengen – zullen we nog hopen op iets goeds of zal alles toch weer bij het oude blijven?

En de schrijnende tegenstelling tussen arm en rijk, die eerder groter dan kleiner lijkt te worden. De ontelbare schare vluchtelingen. Waar zijn we als mensheid beland?

En net als in die vroegere dagen is er nog dichterbij voor velen het persoonlijke leed, ziekte, zorgen, angst om wat komen gaat, verdriet, gevoelens van isolement en vervreemding.

Waar vind je nog troost?

Is het wel zo licht in onze dagen?

In de dagen van Herodes en Augustus - in de dagen van Trump, May, Rutte en Merkel.

In onze dagen. Dagen van persoonlijke pijn en verdriet en het leven dat toch maar doorgaat.

In die dagen horen we van twee vrouwen die elkaar vol verwachting begroeten.

Vrouwen vol van leven, vol van liefde, ze zoeken elkaar op, ontmoeten elkaar, Ze zingen van de vreugde in hun leven, toekomst voor deze wereld. Delen wij in hun verwachting?

Op deze roze-gekleurde zondag horen we het verhaal van twee zwangere vrouwen. Elisabeth, de vrouw van de priester Zacharias; ze was zo lang kinderloos gebleven en nu op hoge leeftijd dan toch nog in verwachting geraakt. En Maria, het uitgehuwelijkte meisje aan ene Jozef uit Nazareth, ze is nog zo jong, ook zij is zwanger van een kind.

Een roze wolk? Misschien. Maar van Zacharias weten we dat hij met stomheid geslagen is en Elisabeth zonderde zich 5 maanden af nadat ze het nieuws had gehoord. Maria op haar beurt was hevig geschrokken van de komst van de engel Gabriël en ze vroeg nog: 'Hoe zal dat gebeuren?' Wat zullen de mensen wel niet van haar denken... Nee, een roze wolk, niet bepaald.

Vandaag staan deze twee vrouwen centraal. Het verhaal brengt de twee aanstaande moeders bij elkaar, daar in die verder niet nader aangeduide plaats in het bergland van Juda.

Het verhaal brengt ook de twee kinderen samen, waarvan we voor hun geboorte de namen al weten, Johannes en Jezus. We horen dat het kind in Elisabeth's buik, opspringt wanneer Maria het huis binnenkomt. Ze is dan in haar zesde maand, zo lezen we.

Maria en Elisabeth: wat deze twee vrouwen is overkomen kunnen ze nauwelijks zelf bevatten en met wie zou je dat dan moeten delen?

Gelukkig hebben ze elkaar en vinden ze steun bij elkaar. En wanneer de vrouwen elkaar ontmoeten gebeurt er iets. Die ontmoeting zet een andere stroom in beweging: in plaats van angst komt er vertrouwen en blijdschap. Maria en Elisabeth spreken nu uitbundig en met volle stem en enthousiasme over die dingen die eigenlijk onuitspreekbaar zijn.

En wij weten daar toch van? In sommige ontmoetingen heb je aan één woord genoeg om elkaar te begrijpen, of een blik of een aanraking. Zo ook bij deze twee vrouwen: er is een diepe ontroering die voor ons, lezers en hoorders bijna voelbaar is.

Soms heb je zulke ontmoetingen: dat er ruimte voor de A/ander met een hoofdletter; voor God, in de vorm van een herkend verlangen, of een gedeeld geheim, in de zin van: dat je bij iemand op adem komt. Dat zie je bij Elisabeth en Maria. Bij elkaar kunnen ze zichzelf zijn, vrouwen in blijde verwachting. Maar als dit het enige is wat er verteld moest worden, dan zou dit verhaal hoogst waarschijnlijk niet opgeschreven zijn.

Het gaat hier niet zo maar om een onderonsje of familiebezoek tussen tante en nicht. Evenmin is het feit dat ze beiden zwanger zijn als toeval te omschrijven. Dit verhaal wil ons vertellen dat beide vrouwen een belangrijke positie in de bijbelse verhalen innemen. Beide vrouwen staan in de rij van Israëls aartsmoeders, die de hoop op toekomst symboliseren in een tijd waarin er weinig hoop was.

Wat er dan volgt in deze ontmoeting tussen Maria en Elisabeth, is

eigenlijk een aaneenschakeling van zegen en lofprijzing. Elisabeth prijst Maria, en noemt haar 'de meest gezegende van alle vrouwen'. Zij herkent in deze Maria, dat meisje, de moeder van de Heer. 'Wie ben ik dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt?'

Vervuld van de Heilige Geest en met een kind dat opspringt in haar buik belijdt Elisabeth, als eerste, hier haar diepe geloof, nog voordat Jezus ook maar geboren is.

En vervolgens horen we Maria op haar beurt ook woorden van lofprijzing zingen. Er staat 'zeggen' in de Griekse grondtekst, maar ze zal vast en zeker luid gezongen hebben. Magnificat. Zoals Elisabeth Maria prees, zo prijst Maria God zelf. 'Mijn ziel prijst en looft de Heer', het loflied van Maria dat nu nog steeds, al eeuwen lang, dag in dag uit elke avond in kloosters gezongen wordt. En dat we straks ook zullen zingen.

Het is een danklied voor de trouw van God aan zijn volk, dat nu echt de tijd vervuld is, dat nu alles omgedraaid wordt: tronen van heersers zullen omvallen en geringen zullen opstaan, hongerigen zullen eten en rijken blijven met lege handen staan.

Maria zingt een lied over verwachting dat het anders kan in deze wereld. Ze beseft dat de wereld zoals zij die om haar heen ziet, niet de mensenwereld is die God bedoeld heeft. Ze ziet onrecht, ziekte en verdriet. Ze ziet ongelukkige, hongerige en misdeelde mensen. Ze moet begrepen hebben dat haar ongeboren zoon daar verandering aan zou kunnen brengen. Onrecht in recht veranderen, verdriet in vreugde.

En zo, luisterend naar haar lied, vraag ik me af: zou dit lied ook nu voor ons van invloed kunnen zijn in de manier waarop wij tegen het leven aankijken en met elkaar omgaan? Wij zijn natuurlijk niet Maria die het goddelijke leven in zich draagt. Maar zou dit lied ons niet ook kunnen inspireren tot een levenshouding van verandering, openstaan voor ontmoetingen en mededogen?

In haar lied hoor ik zowel een opdracht als ook een troostrijke bemoediging. Het is een opdracht: laat Gods licht in je stralen. Verspreid het licht van zijn vrede, zijn liefde en zijn barmhartigheid.

Tegelijkertijd is het ook een lied van troost. Want Maria bezingt Gods ontferming over allen die laag van staat zijn en met lege handen staan. Zij bezingt Gods ontferming voor mensen die zo verkreukeld zijn geraakt door het leven dat ze geen kant meer op kunnen.

Misschien kunt u het niet eens meer meezingen, misschien gelooft u er niks meer van en is er twijfel aan alles.

Misschien lijkt de toekomst in een grauwe mist gehuld en laat God zich niet meer zien of voelen.

Weet dan dat Maria voor ons zingt. Ook in deze, onze tijd. Zij zingt dat God zich daar niet bij neerlegt, bij onze wanhoop.

Zij zingt haar lied juist; om moed en nieuwe kracht. In de hoop dat twijfel en wanhoop een keer zullen doven en er vrede mag zijn in ons hart.

Maria, de moeder die leven ontving en leven droeg om het door te geven.

Moge haar lied ons mensen blijven aansporen, troosten en ons wegen laten vinden naar elkaar en naar God.

Vrouwen vol van verwachting, vol van liefde, ze zoeken elkaar op, ontmoeten elkaar, ze zingen van de vreugde in hun leven.

Zij verwachten toekomst voor onze wereld. Delen wij in hun verwachting?

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht
ds. Hillegonda Ploeger, 16 december 2018